

Faunabeheereenheid Fryslân
Postbus 30027
9700 RM GRONINGEN

Leeuwarden, 29 januari 2015
Verzonden,

Ons kenmerk : 01192707
Afdeling : Stêd en Plattelân
Behandeld door : S.Marra / (058) 292 51 07 of s.marra@fryslan.nl
Uw kenmerk : FBEFR/2014/40546
Bijlage(n) :

Onderwerp : Ontheffingaanvraag afschot koppelvormende ganzen; Flora- en fauna-
wet; nr. Frl. 68/002/2015

Op 17 december 2014 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor een ontheffing o.g.v. artikel 68 van de Flora- en faunawet (Ffw) voor afschot van koppelvormende grauwe, brand- en kolganzen in de gehele provincie gedurende de maand februari.

Op 17 juni en 26 augustus 2014 hebben wij het nieuwe ganzenbeleid voor onze provincie vastgesteld, de zgn. "Fryske Guozzenoanpak 2014". Provinciale Staten hebben op 24 september 2014 ingestemd met dit beleid.

De basis voor de Friese aanpak is het document "Akkoord uitvoering ganzenbeleid tussen IPO/provincies en de Ganzen 7" d.d. 6 december 2012 en onze daar uit voortgevloeide beleidsnotitie "Gans in Balans" (vastgesteld op 26 februari 2013 en aangepast op 26 augustus 2014), waarmee Provinciale Staten op 24 april 2013 respectievelijk 24 september 2014 hebben ingestemd.

Uw FBE heeft besloten uitvoering te geven aan de maatregelen die uit ons nieuwe ganzenbeleid voortvloeien en de uitvoering van dit beleid opgenomen in uw "Faunabeheerplan Fryslân 2009-2014" (door ons goedgekeurd op 13 januari 2014).

Afschot van koppelvormende ganzen in het vroege voorjaar maakt onderdeel uit van de "Fryske Guozzenoanpak 2014".

Zoals vermeld in de beleidsnotitie "Gans in Balans", heeft "het ganzenbeleid de afgelopen decennia een prominente plaats in het Nederlandse natuurbeleid gekregen. De maatregelen hebben voor de ganzen succesvol uitgewerkt: de populaties zijn gegroeid en het verblijf van ganzen in Nederland is toegenomen, zowel qua aantal als qua duur. Het beleid heeft

echter ook een keerzijde. De overlast en schade zijn de laatste jaren met name voor boeren sterk toegenomen en zijn soms te groot geworden. De vergoedingen die hiervoor worden betaald, lopen sterk op. Met name in het voorjaar en de zomer zorgen de standganzen voor veel schade aan landbouwgewassen. Dit is van invloed op de algehele bedrijfsvoering en legt een emotionele druk op de mensen die werken in de landbouw”.

Populatiebeperking van deze standganzen is een middel om belangrijke schade aan landbouwgewassen te voorkomen en/of te beperken. Afschot van koppelvormende ganzen in het vroege voorjaar is effectief omdat het een directe invloed heeft op de populatieomvang van de standganzen en reproductie in datzelfde voorjaar wordt voorkomen.

De tot nu toe toegepaste maatregelen (legselbeperking en afschot in de zomerperiode) hebben een toename van de schade aan landbouwgewassen niet kunnen voorkomen. Uitvoering van alléén deze maatregelen achten wij dan ook geen bevredigende oplossing.

Aan een gunstige staat van instandhouding van de soort wordt met het verlenen van de ontheffing geen afbreuk gedaan. Monitoring en jaarlijkse tellingen van de ganzen staan er borg voor dat een gunstige staat wordt gehandhaafd. Mocht deze staat in het geding komen, dan zullen wij direct ingrijpen d.m.v. het intrekken c.q. aanpassen van de ontheffing. Overigens zijn de huidige populaties dusdanig groot dat vooralsnog niet verwacht wordt dat een gunstige staat van instandhouding van die populaties op korte termijn in het geding zal komen door de uitvoering van de in deze ontheffing toegestane maatregelen.

Advies Faunafonds

Het bestuur van het Faunafonds heeft in haar brief van 26 januari 2015, kenmerk BIJ12.2015.0046.FF, ingestemd met ons voornemen de onderhavige ontheffing te verlenen, met inachtneming van de volgende opmerkingen:

- Op blz. 2, 2e alinea wilt u de ontheffing slechts gedurende de maand februari laten gelden. Het bestuur van het Faunafonds adviseert om de ontheffing tot half maart te verlenen, om daarmee de regulering van broedparen standganzen beter en sneller te kunnen realiseren en daarmee de zomerschade sneller binnen het door de gezamenlijke provincies afgesproken uit te keren schadeplafond te brengen.

Hieromtrent merken wij op dat afschot van koppelvormende ganzen in de maand maart reeds mogelijk is o.g.v. reeds verleende c.q. in de maand februari nog te verlenen ontheffingen voor schadebestrijding van grauwe en brandganzen. Bovendien mogen wij o.g.v. de AWB geen ruimere ontheffing verlenen dan is aangevraagd.

- Onder “Gebruik ontheffing”, punt 6 op blz. 4 merkt het bestuur van het Faunafonds op dat de genoemde tijd voor afschot beslist niet praktisch is. Juist de schemer zou benut moeten worden op het veld in te gaan en positie in te nemen, voordat overwinterende foeragerende ganzen willen neerstrijken. Daarmee wordt een ernstige mate van verontrusting van deze dieren voorkomen en zullen koppelvormers zich aan de rand van de natuurterreinen en op de aangrenzende graslanden beter manifesteren, hetgeen ook in uw conceptontheffing wordt aanbevolen. Voorgesteld wordt om vanaf 1 uur vóór zonsopgang tot 1 uur ná zonsopgang de bejagingsacties mogelijk te maken.

Hieromtrent merken wij op dat de Faunabeheereenheid in haar ontheffingaanvraag heeft verzocht om afschot toe te staan tussen zonsopgang en zonsondergang. O.g.v. de AWB mogen wij geen ruimere ontheffing verlenen dan is aangevraagd. Bovendien is het niet gewenst afschot toe te staan vanaf 1 uur voor zonsopgang tot zonsopgang en vanaf zonsondergang tot 1 uur na zonsondergang, aangezien dan veel beschermde trekganzen zouden worden verontrust op hun nachtelijke rustplaatsen, die veelal op dezelfde locaties als de broedgebieden aanwezig zijn.

- Onder "Bescheiden", punt 9 op pagina 4, kan naar de mening van het bestuur van het Faunafonds vervallen, omdat volgens ons ten allen tijde onder regie van een terreinbeheerder, dan wel wildbeheereenheid de bejagingsacties op koppelvormers dient plaats te vinden. Daarmee is de zorgvuldigheid voor een gecoördineerde aanpak beter gewaarborgd. Indien u dit met ons van mening bent, kan daarmee ook punt 13 onder "rapportage" vervallen. Wij zien geen enkel voordeel, dan wel positieve achtergrond om niet onder regie van NB-organisaties of WBE de bejagingsacties op koppelvormers uit te voeren.

Hieromtrent merken wij op dat wij een zo breed mogelijke bestrijding van koppelvormende ganzen gewenst achten om tot een succesvol resultaat te komen. Ingeval een wildbeheereenheid geen uitvoering wenst te geven aan een planmatige en gecoördineerde aanpak, wordt de mogelijkheid geboden tot individuele bestrijdingsacties. Bovendien ontstaan in toenemende mate her en der verspreid nieuwe broedlocaties waar nog maar enkele koppelvormende ganzenpaartjes aanwezig zijn. In die gevallen kan een individuele actie al tot resultaat leiden.

- Wij juichen onder punt 10 bij "Rapportage" de verplichting toe om ook het aantal waargenomen paartjes per locatie aan te geven, zodat een beter inzicht kan worden verkregen in de daadwerkelijke aantal paartjes koppelvormende ganzen, onderscheiden naar soort. Dit zou ook verplicht in het FRS moeten worden vastgelegd.

Wij merken op dat de verplichting tot vastlegging in FRS reeds wordt opgelegd onder punt 11 bij "Rapportage".

- Onder "Overige voorschriften" punt 15, zien wij niet in wat er op tegen is om gedode brandganzen niet te mogen benutten, anders dan voor eigen gebruik. Zowel vlees als veren van ganzen hebben een intrinsieke waarde die in het kader van ecologisch beheer het waard zijn om ook in het economisch circuit te worden benut. In het kader van natuurbenutting kan een poelier ze vaak goed verwerken en is deze aanwending beter dan ze ter destructie aan te bieden. Het vlees is biologisch, dus waardevol en goed te eten. Ook zijn veren en/of andere delen van het dier wellicht bruikbaar en is het zonde om dit te vernietigen.

Hieromtrent merken wij op dat het o.g.v. artikel 13, eerste lid, van de Flora- en faunawet verboden is brandganzen en hun eieren, nesten of producten te benutten, anders dan voor eigen gebruik. O.g.v. artikel 68 kunnen wij weliswaar ontheffing van het in artikel 13 genoemde verbod verlenen, echter (o.a.) alleen als er sprake is van een bij artikel 68 aangegeven belang. Daarbij is het belang van "benutting, anders dan voor eigen gebruik" o.i.d. niet vermeld. Wij kunnen dan ook geen ontheffing van het in artikel 13 vermelde verbod verlenen. Opgemerkt zij dat o.g.v. artikel 11, tweede lid, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en de daarbij behorende bijlage 3, het verbod niet geldt voor o.a. kol- en grauwe ganzen.

Besluit:

Gelet op het bovenstaande, de Flora- en faunawet, het Faunabeheerplan Fryslân 2009-2014 en de provinciale beleidsregels, verlenen wij, gehoord het Faunafonds, op grond van artikel 68, lid 1, aanhef en onder c en d, van de Flora- en faunawet, aan de Stichting Fauna Beheer Eenheid Fryslân, postbus 30027, 9700 RM Groningen, ontheffing van de verbodsbepalingen vervat in de artikelen 9, 10, 11, 12 en 72, vijfde lid, van de Flora- en faunawet, voor het doden van koppelvormende grauwe, brand- en kolganzen met gebruikmaking van het hagelgeweer of de kogelbuks - tenminste kaliber 5,6 x 26,7 (.22 Magnum) - en honden, niet zijnde lange honden, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, flora en fauna, zulks met inachtneming van de regels zoals gesteld in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren en in de Algemene voorschriften.

De ontheffing geldt slechts gedurende de maand februari van de jaren 2015 tot en met 2019, voor het gehele werkgebied van de Stichting Fauna Beheer Eenheid Fryslân.

Onder koppelvormende ganzen worden verstaan ganzen die zich in het vroege voorjaar (februari/maart) in tweetallen ophouden in of nabij (potentieel) broedgebied. Zij zonderen zich af en houden minimaal 10 tot 25 meter afstand tot andere ganzen; de koppels foerageren als paar; zitten steeds vrij dicht bij elkaar en maken geen onderdeel meer uit van groepen foeragerende dieren. De koppels bestaan uit een mannetje en een vrouwtje en dit onderscheid kan gemaakt worden aan de hand van fysieke- en gedragskenmerken.

Gebruik van de ontheffing binnen de begrensde (soort-specifieke) ganzenfoerageergebieden mag slechts plaatsvinden onder voorwaarde dat daar aanwezige beschermde trekganzen niet worden verontrust.

Gebruik van de ontheffing binnen de afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi is toegestaan onder voorwaarde dat de kooiker van deze kooi daarvoor schriftelijk toestemming heeft verleend.

Wij wijzen er op dat voor het gebruik van de ontheffing binnen zgn. speciale beschermingszones (o.a. Natura 2000 gebieden) vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet (kunnen) zijn vereist. Voor het gebruik van de ontheffing in gebieden direct grenzend aan speciale beschermingszones zijn mogelijk vergunningen vereist. Deze vergunningen (of informatie hierover) kunnen (kan) aangevraagd worden bij Provincie Fryslân, Afdeling Stêd en Plattelân, team Groene Regelgeving, postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden. Bij het verlenen van machtigingen dient de Stichting Fauna Beheer Eenheid Fryslân de betreffende gemachtigden hierop te wijzen.

Hierna worden verenigingen of stichtingen die als wildbeheereenheid fungeren ook aangeduid als wildbeheereenheid (of gemachtigde).

Aan de ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften:

Verantwoordelijkheid.

1. De Stichting Fauna Beheer Eenheid Fryslân (hierna te noemen FBE) is als ontheffingshouder te allen tijde verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder de ontheffing is verleend. De FBE dient daarom de gemachtigden nadrukkelijk te wijzen op de specifieke voorschriften ten aanzien van het gebruik, o.a. door bij afgifte van een machtiging tevens een kopie van dit ontheffingsbesluit te verstrekken en hen te wijzen op de bepalingen t.a.v. de Natuurbeschermingswet. Hetzelfde geldt voor de wildbeheereenheid in geval van het verlenen van toestemming aan een jachtaktehouder tot het gebruik van een machtiging tot afschot dat niet onder regie van de wildbeheereenheid wordt uitgevoerd. De verantwoordelijkheid van de ontheffingshouder laat elke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de individuele feitelijke gemachtigde en/of ontheffingsgebruiker voor het naleven van voorschriften en andere wettelijke bepalingen onverlet.

Machtiging gebruik ontheffing.

2. De FBE is bevoegd het gebruik van deze ontheffing op een door de FBE te bepalen wijze over te dragen aan een terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of een wildbeheereenheid. Indien afschot zal plaatsvinden in natuurgebieden en binnen een straal van 300 meter daaromheen, mag het gebruik van de ontheffing alleen worden overgedragen aan de betreffende terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties. Een terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of wildbeheereenheid mag de feitelijke handelingen die op grond van de ontheffing zijn toegestaan slechts laten uitvoeren door jachtaktehouders die door hen zijn aangewezen. Een machtiging wordt niet verstrekt dan na een daartoe ingediende aanvraag en is maximaal 1 seizoen geldig. De aanvraag voor een machtiging van de ontheffing bevat in elk geval een opgave van de naam, het adres, de woonplaats en het telefoonnummer van de aanvrager en het gebied waar de schadebestrijding zal plaatsvinden. Aan de machtiging dient een kopie van dit ontheffingsbesluit te zijn toegevoegd.

Gebruik ontheffing.

3. In natuurgebieden en binnen een straal van 300 meter daaromheen mag slechts gebruik worden gemaakt van de ontheffing onder regie van de terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties. Buiten deze locaties dient afschot bij voorkeur planmatig en gecoördineerd onder regie van de wildbeheereenheden plaats te vinden.
4. Van de ontheffing mag slechts gebruik worden gemaakt nadat de grondgebruiker van de percelen waarop de met de ontheffing toegestane handelingen zijn toegestaan, de gemachtigde terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of wildbeheereenheid of feitelijke ontheffingsgebruiker hiertoe schriftelijk heeft gemachtigd.
5. Alvorens van de ontheffing gebruik wordt gemaakt, dient hiervan melding te worden gedaan bij de FUMO (Fryske Utfieringsstjinst Miljeu en Omjouwing, de voor de provincie Fryslân toezichhoudende instantie voor de Flora- en faunawet), onder vermelding van de terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of wildbeheereenheid of andere feitelijke ontheffingsgebruiker die een actie zal uitvoeren, en onder bijvoeging van een topografische kaart waarop de bestrijdingslocatie is ingetekend. Dit kan ten minste 24 uur voor de daadwerkelijke bestrijdingsactie per mail (meldingffwet@fryslan.nl) of ten minste 72 uur voor de daadwerkelijke bestrijdingsactie door berichtgeving naar het postadres van de FUMO, t.a.v. afdeling Toezicht en handhaving, cluster groene wetgeving, Postbus 3347, 8901 DH Leeuwarden.

6. Gebruik van de ontheffing is toegestaan tussen zonsopkomst en zonsondergang.
7. Aangezien ganzen een sterke partnerbinding hebben, dienen vanuit het oogpunt van dierenwelzijn bij voorkeur beide partners van een koppel te worden gedood.

Bescheiden.

8. Ingeval afschot onder regie van terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties of wildbeheereenheden plaats vindt, dient de feitelijke gebruiker van de ontheffing dit aan een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar te kunnen aantonen. Tevens dient hij te kunnen aantonen te beschikken over een geldige jachtakte en, ingeval de gemachtigde terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of wildbeheereenheid hierover niet reeds beschikt, een in lid. 4 bedoelde grondgebruikersverklaring.
9. Ingeval afschot niet onder regie van terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties of wildbeheereenheden plaats vindt, is de feitelijke gebruiker van de ontheffing verplicht een exemplaar van dit ontheffingsbesluit, een kopie van de op naam van de wildbeheereenheid gestelde machtiging, een kopie van de door wildbeheereenheid aan de jachtaktehouder verleende toestemming tot het gebruik van de machtiging, een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker t.a.v. het gebruik van de ontheffing op diens percelen en een geldige jachtakte bij zich te houden. Deze bescheiden moeten op eerste vordering van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage worden afgegeven.

Rapportage.

10. De FBE is verplicht, uiterlijk 1 mei van elk kalenderjaar, een **digitale** rapportage uit te brengen aan de provincie Fryslân, Afdeling Stêd en Plattelân, team Groene Regelgeving, over de wijze waarop van de ontheffing gebruik is gemaakt en wat daarvan de resultaten zijn. De rapportage bevat in ieder geval een overzicht van de terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties en wildbeheereenheden aan wie een machtiging van de ontheffing is verleend en die daarvan gebruik hebben gemaakt; de locaties waar afschot heeft plaatsgevonden (tevens aan te geven op een topografische kaart); per locatie het aantal waargenomen paartjes koppelvormende ganzen (onderscheiden naar soort); per locatie het aantal uitgevoerde acties tot afschot; per locatie het aantal gedode paartjes koppelvormende ganzen (onderscheiden naar soort); ingeval niet beide partners van een koppel zijn gedood: per locatie het aantal gedode mannelijke en het aantal gedode vrouwelijke exemplaren (onderscheiden naar soort). Bij de rapportage dient tevens onderscheid te worden gemaakt in het aantal uitgevoerde acties tot afschot onder regie van terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties, het aantal uitgevoerde acties tot afschot onder regie van wildbeheereenheden en het aantal niet onder regie van terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties of wildbeheereenheden uitgevoerde acties tot afschot. De aantallen dienen getotaliseerd te zijn. Daarnaast dient een oordeel te worden gegeven over de effectiviteit van het gebruik van de ontheffing.
11. Terrein beherende natuurbeschermingsorganisaties en wildbeheereenheden aan wie door de FBE een machtiging tot het gebruik van de ontheffing is verleend, zijn verplicht om het resultaat van het gebruik van de ontheffing aan de FBE te rapporteren, overeenkomstig door de FBE daartoe gestelde voorschriften. De rapportage bevat ten minste hetgeen vereist is voor de rapportage die de FBE op grond van het voorgaande lid moet maken. Ingeval afschot niet onder regie van terrein beherende natuurbescher-

mingsorganisaties of wildbeheereenheden heeft plaatsgevonden, is de feitelijke gebruiker van de ontheffing (de jachtaktehouder aan wie door de wildbeheereenheid toestemming is verleend tot het gebruik van de machtiging) verplicht overeenkomstig te rapporteren aan de wildbeheereenheid.

12. De FBE houdt een overzicht bij van de verleende machtigingen, alsmede van de (aanvraag)gegevens die daaraan ten grondslag liggen. Dit overzicht dient op eerste vordering van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage te worden afgegeven.
13. De wildbeheereenheid houdt een overzicht bij van de jachtaktehouders aan wie toestemming is verleend tot het gebruik van een machtiging tot afschot dat niet onder regie van de wildbeheereenheid wordt uitgevoerd. Dit overzicht dient op eerste vordering van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage te worden afgegeven.

Overige voorschriften:

14. Ringen en halsbanden die aan gedode vogels worden aangetroffen moeten, onder vermelding van datum en plaats van afschot (aangegeven op een topografische kaart), worden opgezonden aan het NIOO - CTE Vogeltrekstation, postbus 40, 6666 ZG Heteren.
15. Gedode brandganzen mogen niet voor handelsdoeleinden worden gebruikt en dienen, voor zover ze niet in eigen bezit worden gehouden of voor eigen consumptie worden aangewend, o.a. ter voorkoming van verspreiding van ziekten zo spoedig mogelijk te worden opgeruimd en vernietigd of voor destructie te worden aangeboden.
16. Deze ontheffing kan worden ingetrokken of opgeschort op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de Flora- en faunawet of bij bijzondere weersomstandigheden.
17. Op verzoek van de FBE daartoe dient een door een wildbeheereenheid verleende toestemming tot het gebruik van een machtiging tot afschot dat niet onder regie van de wildbeheereenheid wordt uitgevoerd, terstond te worden ingetrokken. Deze intrekking dient te geschieden door de betreffende jachtaktehouder hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen.
18. Op verzoek van Gedeputeerde Staten daartoe, dient een door de FBE verstrekte machtiging terstond te worden ingetrokken. Deze intrekking dient te geschieden door de betreffende terrein beherende natuurbeschermingsorganisatie of wildbeheereenheid hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

mevr. mr. W.A. Geertsma
Hoofd Team Groene Regelgeving

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, Postbus 20120, 8900 HM in Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

Meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure vindt u op www.fryslan.nl onder “contact”, of u kunt bellen met het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie, tel. (058) 292 51 57.

I.a.a.:

Ministerie van EZ
t.a.v. dhr. J. v. Spaandonk (DN)
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Bij12 – Unit Faunafonds
Leidsche Veer 2
3511 SB UTRECHT

Politie Fryslân, Bureau Milieuhandhaving
t.a.v. dhr. M. Pol,
Postbus 269
8901 BB LEEUWARDEN

Stichting De Faunabescherming
Amstedijk Noord 135
1183 TJ AMSTELVEEN

KNJV
Postbus 1165
3800 BD AMERSFOORT

Vogelbescherming Nederland
t.a.v. dhr. J. v.d. Valk
Postbus 925
3700 AX ZEIST

NOJG
t.a.v. mw. ten Thije-Asbroek
Postbus 72
7480 AD HAAKSBERGEN

